

Skipper Bjarne Jørgensen med Tustern-toppen i bakgrunnen, angrer stygt på at han bygde i betong. Det huset lar seg ikke flytte. Fru Judith Fryberg ville kanskje helst til Tromsø eller Tromsøysund når hun nå alt skal flytte. Men det blir vel Husøya likevel. Distriktslæge Ernst von Düring kan ikke benekte at familiene på Husastrand er utsatt for et alvorli, psykisk press. Ordfører Edvin O. Haugland har på kommunens vegne gjort hva gjøres kunne.

Der steinsprang og sneskred skremmer

Familiene på Husastrand går atter en farlig vinter i møte Men neste år flyttes alt og alle ut av rasfarens slagskygge

Retten vest av Hekkingen på Ytre Senja — mellom Fugleneset og Kjølvå — gjør Ishavet et nytt, grådigg gleis inn i landskapet. I kanten av dette jettebitt reiser ville, forrevne fjelltopper seg opp til nærmere 800 meters høyde over havet. Bittet er rent. Ingen skjærgård skjærer mot dønningenes drønnende drag. Storsjøen går like opp i de gamle støer.

På fjordens østre side, midtveis inn mot bunnen, ligger likevel Husøya som en smule havet har levnet. Det er vel den som har gitt Øyfjorden navn. Det trange sundet er lukket av en 300 meter lang molo som fører over til

HUSASTRAND

På denne smale stripe av skrimm og steinet jord bor det seks familier i nye og velholdte hjem. De har elektrisk lys og vaskemaskiner, de har innlagt vann fra det nye vannverket, de leser aviser og lytter til underholdningsprogrammene i Store Studio, — men de lever et farlig liv. Med storhavet utenfor stuedøren og rasfarlig fjell i ryggen, har de allmakten som nærmeste nabo. Når den lar tunghanda falle, blir menneskearmen veik.

Folket på Husastrand har sett det. Storskrea fra Tustern er nærmest årvis, og når nordvesten huler inn fra havet, er det livsfarlig å gå over moloen. Det hender at ungene blir værfast på skolen. Samtidig blir også veien til handelsmannen blokkert. Sjørokket kan stå som en vegg over de svære steinblokkene.

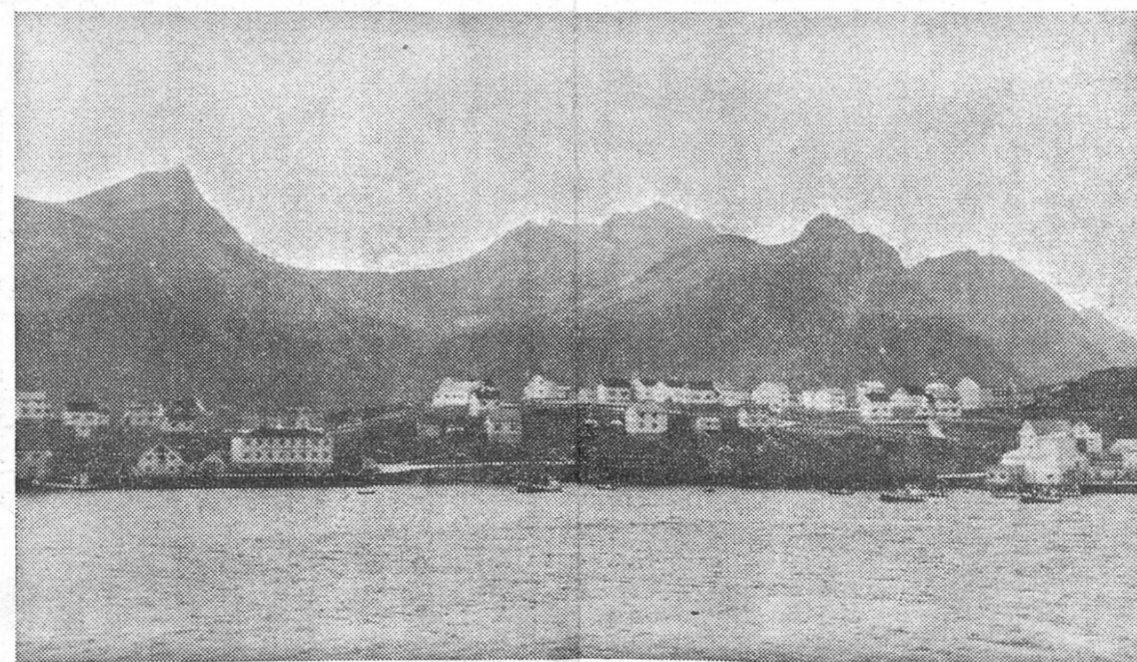
ANGST

Derfor har mødrene angst. De har angst for barna på moloen, for mannen på havet og for steinblokkene oppe i fjellet. Men fedrene har det verst når de er borte fra hjemmet. Da kan uroen for familien legge seg som en tyngsel over sinnet. Men det er slik en angst og uro som ikke vises utenpå — som ikke gir seg noe merkbart utslag i det daglige liv. Ute som inne går livet sin vante gang. Ungene kan med sin vidunderlige tilpasningsevne leke sorgnøst og fritt rundt husene, og de voksne har et arbeid å skjytte. Det krever sin omtanke og det er bra. De hverken kan el-

ler vil gå rundt og til stadighet tenke på fare og ras, ødeleggelse og død. Det ville ikke være til å holde ut, og det må de jo gjøre. De må holde ut en vinter til.

Dessuten har de jo alle sammen bodd der i flerfoldige år.

Innet for «Heimen» til Frithjov Bertheussen som bor innerst i bygden. Disse snerasene som er så årvisse at de har fått egen navn, skulle derfor ikke gjøre noen skade med mindre det skulle være noen på veien til Husa akkurat da. Nei, høyst sannsynlig kunne folket på Husastrand bli boende der i årevis uten å bli tatt av ras, men det kan man aldri vite. Rundt mellom husene ligger store blokker som alle i sin

Dette er Husøya med ny, regulert bebyggelse, kapell, samfunnshus, to fiskebruk og et filetfryseri under oppføring. Her er lys- kloakk- og vannledningsnett. Folk har radiogrammofoner, kjøleskap, vaskemaskiner og mixmastre. Men husene er fengslet til fjellet med jernstag i alle fire hjørner.

Dette er moloen. Her kommer kraft- og vannledningen over og her har ungene fra Husa og Husastrand sin skolevei.

Barna har en vidunderlig tilpasningsevne.

Fru Jenny Jørgensen er flink med strikkemaskinen. Borgny spiser kjøttsuppe, og Igjerd leker med Centa.

Folk må rømme fra utværene

Ingen annen norsk kommune har som Hillesøy hatt folkeflukt fra utværene. Det har sine gode grunner. I gamle dager kunne folk nesten bo hvor som helst for da var båtene så lette at de kunne trekkes opp på tørt land når det kom kuling og storm. Større båter trenger havn, og der det hverken finnes naturlige havner eller muligheter for å bygge moloer, der er det ikke lenger levedyktige vilkår. Derfor måtte Øyfjordvær bli avfolket. Det skjedde etter krigen med offentlig støtte, og det er den største utværsflytting vi har hatt her i Norge. Nærmere 130 mennesker skiftet bopel. De fleste kom til Husøy. I Øyfjordvær står nå en rekke tomme hus — og bare to familier er ennå igjen.

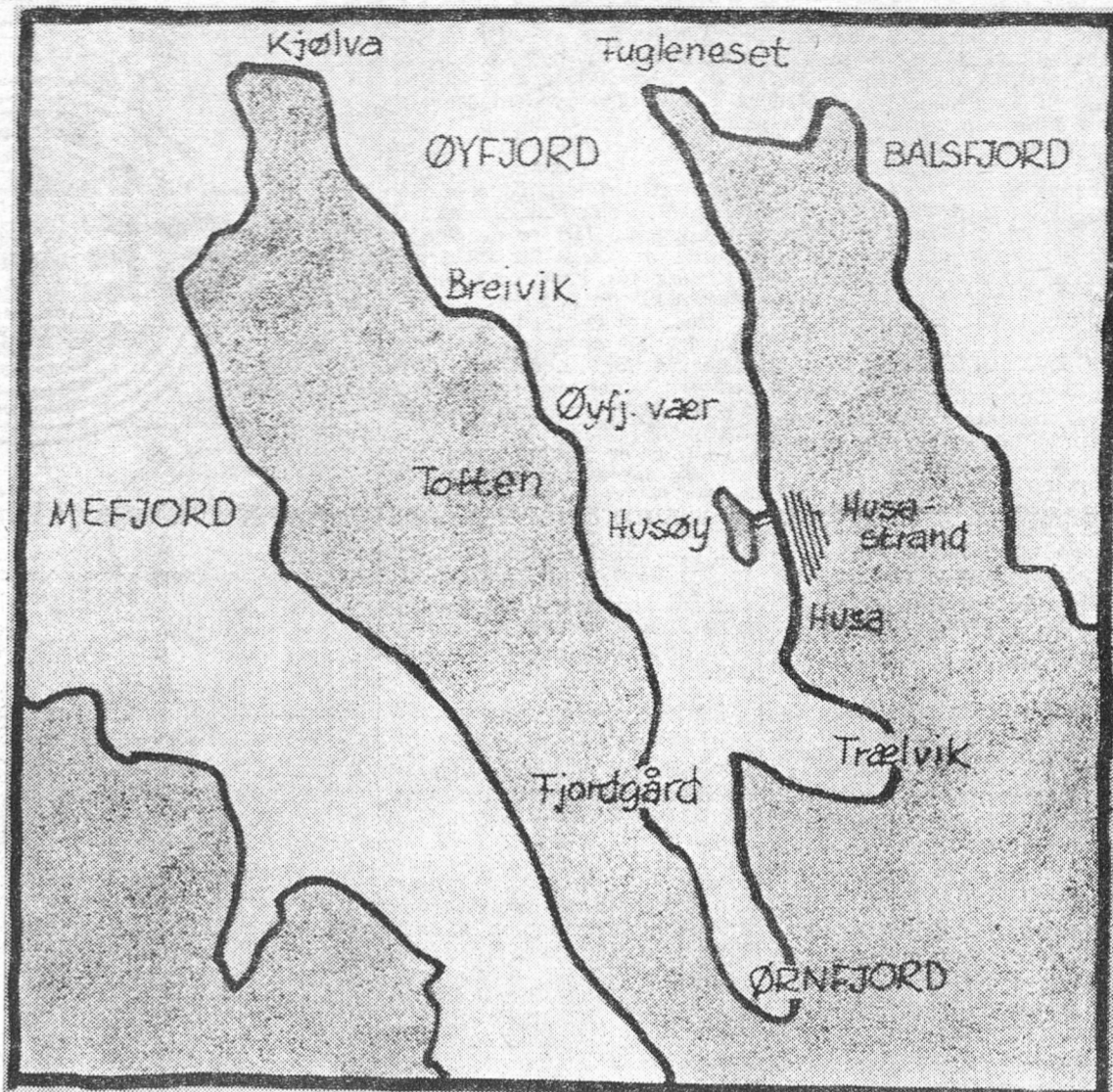
Breivik og Trælvik er helt avfolket. Mange har også flyttet fra Toften. I Ørnfjord bor det bare en enslig mann. Bosetningen i Øyfjord er nå i det vesentlige konsentrert om Fjordgård og Husøy som er blitt små bygdebyer med ny, moderne bebyggelse.

tid er kommet ovenfra. Folket har med sine egne ører mange ganger hørt den urovekkende sladringen når fjellet vrir av seg store steiner høyt oppe i lia og konsulent Ramlid, som er Landbruksdepartementets ekspert i slike saker, har sagt tydelig fra. Folket på Husastrand lever i skredfarens slagskygge — både sommer og vinter.

Derfor har folket angst. De viser den ikke, men den er der ulmende dulgt på bunnen av alle sinn. Den griper dem som en kald hånd om hjertetøtterne hver gang det går bud om andre rasulykker over landet. Årets katastrofebud fra Kjøllefjord, Sokkelvik og Kvalnes i Dyroy har vært sjokkbølger for folket på Husastrand. Verst er det i stille vintervær når sneen dyster seg opp i farlige foner — eller i silende regn som det vi hadde i høst. Da skotter de opp mot fjellet og ser på hverandre, men de snakker helst ikke om det når barna er inne.

EN VINTER TIL

men det blir også den siste. Til våren skal alle flytte og de tar med seg alt som med fordel kan flyttes. Naturskadefondet har bevilget et flyttingsutslutt på 111 000 kroner til fordel for de seks familiene, men likevel blir det et tungt økonomisk løft. Mange av familiene venter fremdeles på å få det greit med Budstadbanken, og det er heller ikke alle som har fått oppmålingen av den nye tomten i orden. Liten alvor med å komme seg vekk. Fem av familiene tar sikte på å

flytte rett over sundet til Husøya. Den sjette, Ludvig Iversen og hans kone, som bare har voksne barn og ingen av dem hjemme, akter seg til Tromsø.

FLYTTINGEN

blir både et skippertak og en økonomisk påkjennning. Det verste er nesten at så mange av dem nå må sette bo for annen gang. Alle på Husastrand har jo slått seg ned etter krigen. De kom fra andre plasser i Øyfjorden. De kom fra Trælvik og Breivik, fra Toften og Øyfjordvær. Det er alt sammen utvær som med eller uten statsstøtte er blitt helt eller delvis avfolket i løpet av de siste årene.

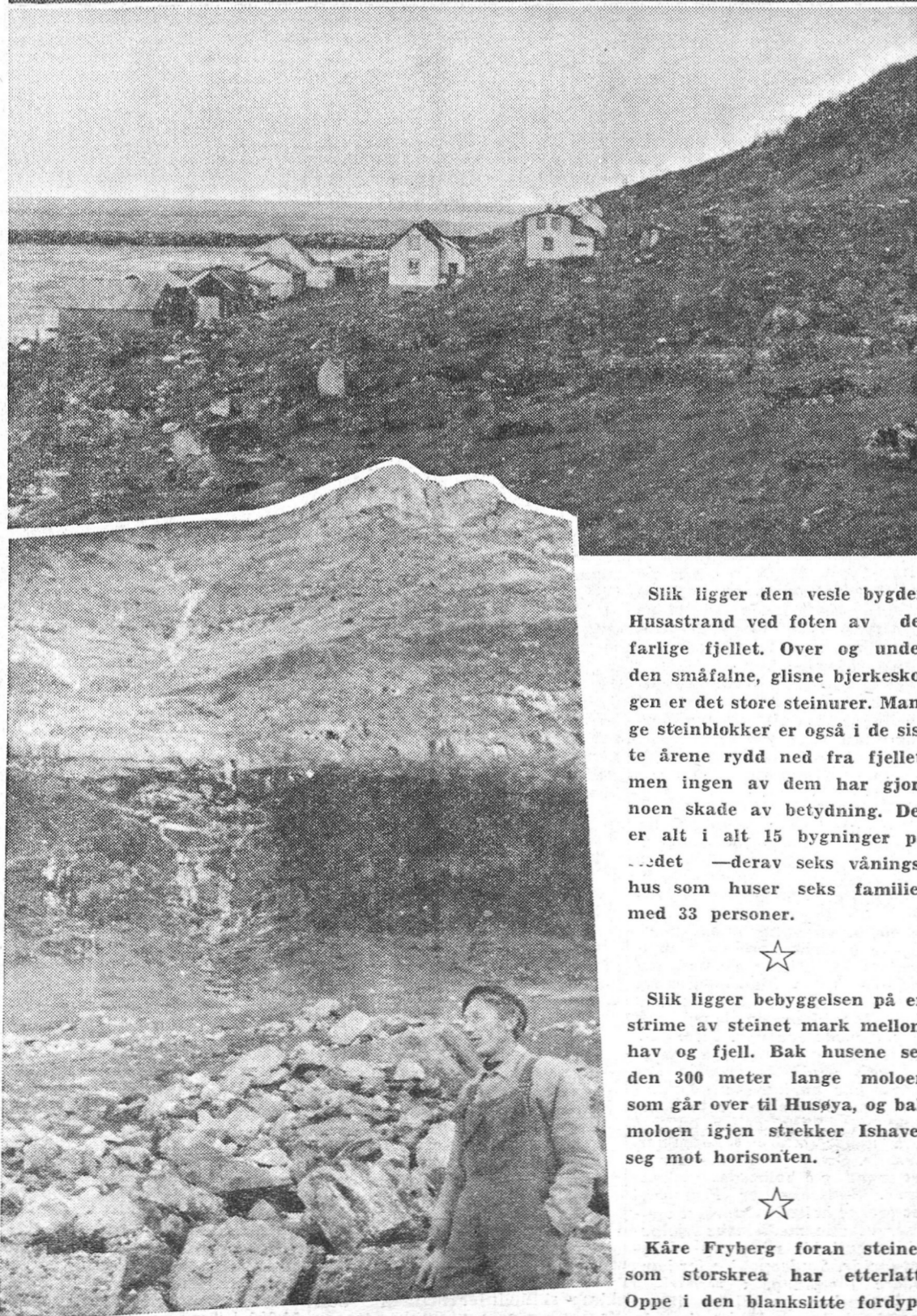
HVORDAN

kunne så voksne, forstandige mennesker av alle steder på jorden finne på å slå seg ned nettopp på Husastrand hvor det ikke er mulig å rydde et potetland og hvor de ikke er trygge for livet? Svaret er enkelt: De visste ikke bedre. De trodde seg trygge og ingen advarte dem. Vel nok så Tustern like truende ut den gang som i dag — fjellet har neppe andret seg synderlig — men det bor folk under så mange bratte fjell her i landet. Dessuten kom de til å bo like ved en ypperlig havn som gir båtene ly i allslags vær. Gode havner er dyre og sjeldne på Ytre

Senja, og Husøy er den eneste brukbare havn i hele Øyfjorden. Og når Øyfjorden på tross av dystre fjell og farlig hav har gitt livberging til mennesker i mange generasjoner, så skyldes det de rike fiskefeltene like utenfor fjordmunningen. Fisker og havna er grunnpillarene under ethvert fiskevær — slik også på Husøy som i løpet av få etterkrigsår er blitt et stort sted med vannverk og Bardufosskraft, med ny, velregulert bebyggelse, med to store fiskebruk og et innbygger-tall på 250 a 300 mennesker. Stedet har kapell og bygger samfunnshus som nærmer seg

DET FØRSTE SJOKK

Nei, folket på Husastrand bodde forsåvidt godt. De ante fred og ingen fare og hadde ingen tanke om å forlate sitt nye hjemsted før fredag den 28. mars i fjor. Kl. halv ti den formiddagen løsnat en stor lavine høyt oppe i lia ovenfor Fjordgård som ligger på den motsatte side av Øyfjorden og

Slik ligger den vestre bygden Husastrand ved foten av det farlige fjellet. Over og under den småfalte, glisne bjerkeskogen er det store steinurer. Mange steinblokker er også i de siste årene rydd ned fra fjellet, men ingen av dem har gjort noen skade av betydning. Det er alt i alt 15 bygninger på stedet — derav seks våningshus som huser seks familier med 33 personer.

Slik ligger bebyggelsen på en strime av steinet mark mellom hav og fjell. Bak husene ses den 300 meter lange moloen som går over til Husøya, og bak moloen igjen strekker Ishavet seg mot horisonten.

Kåre Fryberg foran steiner som storskrea har etterlatt. Oppe i den blanslitte fordyppningen samler snemassene seg. Når taket glipper kommer skredet. Da slår allmakta i bordet.